

Aandacht voor exoten: Italiaanse kamsalamander

Sinds 2000 weten we dat er in Nederland een exotische salamander voorkomt, namelijk de Italiaanse kamsalamander. Tot en met 2005 is er behoorlijk intensief geïnventariseerd om een goed beeld van de verspreiding te krijgen. Hierdoor weten we dat de soort beperkt is tot grofweg de driehoek Apeldoorn, Nunspeet en Epe. Vanaf 2006 is de aandacht wat ingezakt. Van 2006 tot en met 2008 zijn er bij Telmee.nl en Waarneming.nl niet meer dan 10 waarnemingen binnengekomen. In 2009 kwamen er in totaal 9 vondsten binnen. Het wordt dus tijd om in het kader van het eerder op deze site genoemde Signaleringsproject Exoten 2010 extra aandacht aan de inventarisatie van deze soort te gaan besteden. Uw hulp is daarbij zeer welkom.

Herkenning en leefwijze

De Italiaanse kamsalamander is in vergelijking met de inheemse kamsalamander steviger van bouw, met een grote en brede kop, krachtige poten en een meer gedrongen lichaam. De buikzijde is oranjegeel met grote ronde zwarte vlekken, die meestal niet scherp begrensd zijn. De dieren hebben meestal geen of weinig witte stipjes op de zijkant van het lichaam. Typische exemplaren van de kamsalamander zijn in vergelijking slank gebouwd

en hebben een meer oranje buik met vele onregelmatig gevormde diepzwarte vlekken in plaats van ronde zwarte vlekken. Deze vlekken zijn bij de kamsalamander wel scherp begrensd en op de flanken heeft een kamsalamander doorgaans wel veel witte stipjes. De gele rugstreep, die meestal aanwezig is bij vrouwtjes, juvenielen en subadulten, is bij inheemse kamsalamanders vrijwel nooit aanwezig.

De rugkam van de Italiaanse kamsalamander is meestal duidelijker gescheiden van de staartkam en vaak minder sterk getand dan die van de kamsalamander. De eieren en de larven zijn niet van die van de kamsalamander te onderscheiden.

Risico's

De Italiaanse kamsalamander komt op een deel van de Veluwe voor, waar de inheemse kamsalamander zeer schaars is. Daardoor zal concurrentie met deze soort niet op veel plaatsen optreden. Anderzijds, er is wel enige overlap en bij uitbreiding van de Italiaanse kamsalamander richting de IJssel zullen beide soorten als snel vaker overlap gaan vertonen. Mogelijk nog riskanter dan concurrentie, is hybridisatie. Dit is op enkele plaatsen in Europa en inmiddels ook in Nederland aangetoond (Ben Wielstra & Pim Arntzen schrift. med.)

Buikzijde Italiaanse kamsalamander met ronde, vaag begrensde vlekken

Man Italiaanse kamsalamander met vrijwel geen witte stippen op de flanken

Italiaanse kamsalamander in landfase met duidelijke gele rugstreep (Foto's : Sergé Bogaerts)

Waar zoeken?

De soort is beperkt tot grofweg de driehoek Apeldoorn, Nunspeet en Epe. Het zwaartepunt lijkt ten westen van Vaassen te liggen. Er zijn landvangsten bij Niersen, Wiesel, Hoog-Soeren, Gortel en het Loo. Bij een intensief onderzoek in 2005 werd de soort slechts in 5 van de 44 onderzochte poelen aangetroffen. Augustus is een prima maand om op het land zowel juveniele, subadulte als adulte dieren te gaan zoeken, door hout, stenen en afval om te draaien. Daaronder schuilen de dieren overdag.

Geef het door!

RAVON is zeer geïnteresseerd in waarnemingen van de Italiaanse kamsalamander. Mocht u dieren vinden maak

dan altijd foto's van de rug- en buikzijde van de salamander, zodat verwisseling met de gelijkende kamsalamander objectief kan worden uitgesloten. Waarnemingen van de Italiaanse kamsalamander en andere exotische amfibieën, vissen en reptielen zijn van groot belang voor het in kaart brengen van de verspreiding en het inschatten van eventuele risico's voor de inheemse fauna. Meld daarom exoten op telmee.nl of waarneming.nl!

Sergé Bogaerts en Jeroen van Delft